

О. М. Шпирко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Національний транспортний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0601-6172>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.17.183

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗУМІННЯ КОНЦЕСІЇ ЯК ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ

O. Shpyrko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance, Accounting and Taxation, National Transport University

A MODERN APPROACH TO UNDERSTANDING CONCESSIONS AS AN ACCOUNTING OBJECT

Стаття присвячена дослідженню основних підходів до визначення економічної сутності концесії як об'єкта обліку і запропоновано власне бачення визначення цього поняття. В статті проведено аналіз наукових праць та нормативної бази щодо підходів до визначення поняття "концесії", а також визначено переваги та недоліки концесійного механізму у сфері державно-приватного партнерства.

В статті відзначено декілька конструкцій концесійних відносин, які визначає світова практика. Найпопулярнішою є схема концесійних відносин build-own-operate (BOO), будівництво-володіння-управління, бо вона дозволяє приватним інвесторам отримувати стабільний прибуток від експлуатації об'єкта концесії протягом тривалого часу, зменшуючи фінансові ризики для держави та забезпечуючи ефективне управління проектами. Аналіз європейського досвіду показав, що використання концесії може дозволити залишати контроль держави над діяльністю об'єктів і одночасно залучати значні капіталовкладення в розвиток інфраструктури, тим самим підвищуючи їх конкурентоспроможність. Максимальна вигода від концесії буде в тому випадку, якщо буде правильно визначено об'єкт концесії, учасників, строк концесії, розмір концесійних платежів, обов'язки та розподіл ризиків сторін.

В статті окреслено основні недоліки концесійних операцій для держави та приватного бізнесу, які включають в себе обмеження державного контролю за об'єктом концесії, ризик корупції, високі витрати на управління з боку приватного сектору, потенційні негативні соціальні наслідки, наявність ризиків при вкладенні капіталу приватним партнером, концесійні угоди часто мають тривалі терміни, що може обмежити гнучкість держави у прийнятті рішень у майбутньому.

В той же час дослідження показали, що концесійний механізм є ефективним способом залучення державою додаткового капіталу за рахунок інвестицій приватного сектору, в тому числі іноземних інвестицій, а також сприяє розвитку галузей інфраструктури. Особливо це актуально для вітчизняної економіки, бо саме використання механізмів концесій може сприяти післявоєнному відновленню та виходу з кризи основних галузей інфраструктури нашої держави.

The article is devoted to the study of the main approaches to determining the economic essence of a concession as an object of accounting and offers its own vision of the definition of this concept. The article analyzes scientific works and the regulatory framework on approaches to defining the concept of "concession", and also identifies the advantages and disadvantages of the concession mechanism in the field of public-private partnership. The article notes several structures of concession relations, which are determined by world practice. The most popular is the scheme of concession relations build-own-operate (BOO), construction-ownership-management, because it allows private investors to receive a stable profit from the operation of the facility for a long time, reducing financial risks for the state and ensuring effective project management. Analysis of European experience has shown that the use of concessions can allow the state to retain control over the activities of facilities and at the same time attract significant capital investments in the development of infrastructure, thereby increasing their competitiveness. The maximum benefit from a concession will be if the object of the concession, participants, concession term, amount of concession payments, obligations and risk distribution of the parties are correctly determined. The article outlines the main disadvantages of concession transactions for the state and private business, which include restrictions on state control over the concession object, the risk of corruption, high management costs on the part of the private sector, potential negative social consequences, the presence of risks when investing capital by a private partner, concession agreements often have long terms, which may limit the flexibility of the state in making decisions in the future. At the same time, studies have shown that the concession mechanism is an effective way for the state to attract additional capital through private sector investments, including foreign investments, and also contributes to the development of infrastructure sectors. This is especially relevant for the domestic economy, because it is the use of concession mechanisms that can contribute to the post-war reconstruction and recovery from the crisis of the main infrastructure sectors of our state.

Ключові слова: концесія; облік; державно-приватне партнерство; концесійний апарат; об'єкт бухгалтерського обліку, держава, приватний бізнес.

Key words: concession; accounting; public-private partnership; concession apparatus; accounting object, state, private business.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В сучасних умовах складної і непередбачуваної економічної ситуації та глобальної конкуренції все більш актуальною стає співпраця приватного бізнесу та держави. Світова практика демонструє позитивний досвід державно-приватного партнерства як інструменту залучення приватних інвестицій в державну інфраструктуру, що в свою чергу дозволяє ефективно співпрацювати державі та бізнесу в таких ключових секторах економіки: транспорт (автомобільні та залізничні дороги, порти та аеропорти, міський транспорт і метро), енергетика (генерація та розподіл електроенергії, сонячні та вітрові електростанції, теплопостачання), комунальні послуги (водопостачання та водовідведення, управління побутовими відходами, утримання об'єктів соціальної інфраструктури) тощо, забезпечуючи взаємну вигоду для всіх сторін.

Загострення глобальних проблем сучасності стимулює зростаючий інтерес до питань управління державним майном та реалізації державної політики у сфері суспільних послуг. Особливо ефективною формою управління державним майном являє собою концесія.

Механізм концесії в Україні забезпечує вигоди для держави, для приватних інвесторів та суспільства в цілому. Головна перевага концесії для держави полягає в залученні приватних інвестицій для розвитку інфраструктури без значного навантаження на бюджет, що є критично важливим в умовах обмежених ресурсів та поточної ситуації. Це дозволяє модернізувати дороги, мости, лікарні та інші об'єкти без прямих витрат. Приватні інвестори впроваджують нові технології та ефективні методи управління, що підвищує якість функціонування об'єктів і сприяє зростанню економічної активності.

Натомість приватні інвестори отримують можливість довгострокового користування стратегічними державними об'єктами, що дозволяє планувати інвестиції на

роки вперед, і доступ до важливих секторів, таких як транспорт, енергетика й комунальні послуги, що зазвичай недоступні для приватного інвестування. Приватний партнер має автономію, оскільки контролює всі етапи проєкту, оптимізуючи витрати, та стабільний фінансовий потік від користувачів (споживачів) за надані послуги.

Тобто концесія є вигідною насамперед для тих приватних інвесторів, що хочуть отримати доступ до державного сектору економіки.

Реалізація концесійних проєктів є також інвестицією в репутацію, оскільки підвищує рівень життя громадськості через покращення послуг, таких як транспорт, енергопостачання та водопостачання. До того ж це створення нових робочих місць, що стимулює місцеву економіку та підвищує зайнятість [1].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Огляд наукових публікацій відомих сучасних вчених і дослідників свідчить про наявність значного інтересу до дослідження державно-приватного партнерства у формі концесії та його взаємозв'язку зі спільною діяльністю та орендою.

Дослідження державно-приватного партнерства у формі концесії, а також їх специфіки та особливостей є актуальним серед вітчизняних та зарубіжних науковців: Бабина О., Зельдіна О., Власова В., Вікарчук О., Гончарук Л., Дахно І., Карпенко О., Ковальчук В., Лук'яненко О., Медведєва О., Степанова К., Пирог О., Приліпко С., Процик І., Томич М., Хілінський Ю., Цогла О., T. Notteboom, A. Pallis, S. Farrell, C. Theys, T. Notteboo та інші.

Проте, незважаючи на численні дослідження у даній сфері, проблематика застосування державно-приватного партнерства у формі концесії потребують подальшого дослідження та опрацювання.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є розкриття сутності концесії як однієї з основних форм державно-приватного партнерства у світі, визначення її переваг і недоліків, а також дослідження існуючих моделей концесійних відносин.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Концесія є формою державно-приватного партнерства, за якою держава чи місцева громада надає приватному інвестору (концесіонеру) за плату права на створення, будівництво та управління об'єктом концесії на певний строк; при цьому концесіонер, самостійно несе комерційний ризик за проєктом. Найбільш масштабними концесійними проєктами в сучасному світі є тунель під протокою Ла Манш, Міжнародний аеропорт Кай Так у Гонконзі та канадська автомобільна дорога 407 Express Toll Route [2]. Найуспішнішим прикладом концесійних відносин в Європі можна вважати порт Антверпен (Бельгія), який є другим за розміром в ЄС. У цьому порту налічується 145 000 прямих і непрямих робочих місць, щорічно створюється 19,2 млрд євро доданої

вартості. Частка порту у ВВП Фландрії складає 9,5%, а у ВВП Бельгії — 5,4% [3].

Існують різні підходи до визначення поняття "концесія". Відповідно пункту 11 статті 1 Закону України "Про концесію" концесія — це форма здійснення державно-приватного партнерства, що передбачає надання концесіодавцем концесіонеру права на створення та/або будівництво (нове будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт та технічне переоснащення), та/або управління (користування, експлуатацію, технічне обслуговування) об'єктом концесії, та/або надання суспільно значущих послуг у порядку та на умовах, визначених концесійним договором, а також передбачає передачу концесіонеру переважної частини операційного ризику, що охоплює ризик попиту та/або ризик пропозиції [4].

Аналогічне визначення закріплене на рівні Господарського кодексу України у статті 406 [5].

Закон України "Про концесію" почав діяти з 20 жовтня 2019 року. Його мета удосконалити правове регулювання концесійної діяльності та врегулювати умови залучення приватного капіталу до управління державним та комунальним майном. Новий Закон усунув основні суперечності в галузевому законодавстві. Протягом перших півроку після прийняття Закону "Про концесію" вже були досить успішно проведені концесійні конкурси щодо стратегічних морських портів "Ольвія" та "Херсон".

Концесія є оптимальною та найбільш розповсюдженою в світі формою державно-приватного партнерства. Як вказано в п. 1 Директиви ЄС від 26.02.2014 р. про укладання договорів концесії "договори концесії представляють собою важливий інструмент довгострокового розвитку інфраструктурних та стратегічних послуг, здійснюють значний вплив на розвиток конкуренції на внутрішньому ринку, створюючи можливість отримати переваги від діяльності приватного сектору та допомагають досягти ефективності та інновацій" [6].

Вдосконалення концесійного законодавства сприяє створенню сприятливого бізнес-клімату в Україні. Для нашої держави в сучасних умовах це є вкрай необхідним, адже багато галузей національної економіки потребують залучення істотних інвестиційних коштів та модернізації.

Переваги та недоліки концесійних механізмів як перспективної форми державно-приватного партнерства в своїх працях досліджували: Бабина О., Бутенко Н., Варнавський В., Вікарчук О., Власова В., Грищенко С., Зельдіна О., Карпенко О., Лук'яненко О. та інші. Проблеми організаційно-правового забезпечення концесій аналізували у своїх працях Ковальчук В., Медведєва О., Павлюк К., Процик І.С., Пирог О., Попович Д., Томич М., Цеслів А., Цогла О., Яловий Г. Роль державно-приватного партнерства в цілому у розвитку та захисті об'єктів критичної інфраструктури, а також особливості нормативно-правового регулювання цієї сфери в своїх працях розглядали: Дробот І., Мар'янович М., Мех Ю., Приліпко С., Сірант М., Ясінський В., Турченко І.

Досить часто в науковій літературі поняття "концесія" трактується неоднозначно. Існує декілька підходів до визначення цього терміну. Одна група науковців

Зельдіна О.Р. стверджує, що "концесія — це юридична конструкція залучення інвестицій для будівництва та/або експлуатації об'єктів права державної та/або комунальної власності, яка забезпечує сполучення інтересів суб'єктів господарювання та держави за допомогою встановлення обмежень і заохочень" [7].

Дахно І.І. зазначає, що "концесія — одна з форм взаємодії й партнерства державних структур і приватного капіталу на взаємовигідних умовах" [8, с. 370].

Гончарук Л. вважає, що "поняття концесії і концесійного договору не тотожні, в поняття концесії вкладається декілька варіантів змісту, одним із яких і є поняття концесійного договору, різняться і публічно-правові та приватно-правові розуміння концесії і концесійного договору; підставою для виникнення концесійних правовідносин слугує владний акт про надання приватній особі прав, які відносяться до прерогатив концедента; наявність такого владного акту — одна із фундаментальних ознак концесійного договору" [9, с. 83].

Цогла О.О. розглядає концесію як взаємовідносини між державою та приватним бізнесом і дає наступне визначення: "концесія — специфічна конфігурація взаємовідносин на договірній основі, що склалися між державою та приватним партнером. Її економічною сутністю є залучення фінансових, технологічних та інтелектуальних ресурсів з метою забезпечення інноваційного розвитку об'єктів економіки, прерогатива власності яких залишається за державою" [10, с. 35].

Безпосередньо проблемам доцільності й ефективності спеціальних форм міжнародного економічного співробітництва, зокрема концесіям, присвячені публікації О. Вікарчук [11], О. Лук'яненко [12]. Так, О. Вікарчук досліджує теоретико-методологічні засади функціонування концесійних відносин в трансформаційній економіці та механізм їх реалізації [11]. О. Лук'яненко розглядає питання залучення інвестицій на концесійній основі, аналізує стан правової бази в цій сфері [12].

Як зазначають Н.В. Васильєва та О.І. Васильєва, з метою залучення інвестицій концесія є однією з найбільш поширених форм публічно-приватного партнерства у міжнародній практиці, що здійснюється на основі концесійних договорів про спільну діяльність між центральним або місцевим органом виконавчої влади й органом місцевого самоврядування і приватним партнером. Достатньо детальне врегулювання концесійних відносин забезпечує достатній рівень правової визначеності та повною мірою дає змогу реалізувати проекти концесії [13, с. 40]. З'ясовано, що широке використання концесії як однієї з форм публічно-приватного партнерства урядами різних країн обумовлено декількома причинами. По-перше, приватний сектор діє ефективніше за державний. Компанії, які володіють бізнесом, значно ефективніше розпоряджаються власними коштами та здійснюють управління проектами. По-друге, в умовах недостатнього фінансування державі вигідніше будувати масштабні проекти за рахунок приватних інвесторів зараз, а потім через деякий період часу отримувати від них вигоду. Тому значну суму бюджетних коштів можна спрямувати на інші суспільні потреби держави або територіальних громад. По-третє, концесіонер бере

на себе фінансові ризики з реалізації масштабних інфраструктурних проектів. По-четверте, після закінчення концесійного договору новий об'єкт будівництва чи реконструкції переходить у розпорядження органів державної влади або органів місцевого самоврядування, якщо додатково не було укладено новий договір оренди [14].

Отже, огляд та аналіз літературних джерел дає змогу стверджувати, що немає чітко сформульованого визначення суті концесії як важливого економічного поняття. Певна група науковців, зокрема Власова В., Горчарук Л., Карпенко О., Ковальчук В., Зельдіна О., Дахно І., Дикий В. та інші розглядають концесію як особливу форму взаємодії держави та приватного бізнесу, що має свої переваги та недоліки. Інша група науковців Лук'яненко О., Свистунов Н., Цогла О., Васильєва О. і Васильєва Н. стверджують, що концесія є формою залучення фінансових, технологічних та інтелектуальних ресурсів з метою забезпечення інноваційного розвитку об'єктів економіки, прерогатива власності яких залишається за державою.

Світова практика визначає декілька конструкцій концесійних відносин:

- build — operate — transfer (BOT), будівництво — управління — передача;
- build — transfer — operate (BTO), будівництво — передача — управління;
- build — own — operate (BOO), будівництво — володіння — управління;
- build — own — operate — transfer (BOOT), будівництво — володіння — управління — передача;
- (buy — build — operate) (BBO), придбання — будівництво — володіння.

Треба підкреслити, що це не вичерпний перелік та існують інші варіанти. Найпопулярніша схема концесійних відносин — BOO [15, с. 60].

Схема BOO дозволяє приватним інвесторам отримувати стабільний прибуток від експлуатації об'єкта концесії протягом тривалого часу, зменшуючи фінансові ризики для держави та забезпечуючи ефективне управління проектами.

На підставі розглянутих підходів можна виділити наступні загальні характеристики механізму концесії:

1. Концесія є передачею державою чи муніципалітетом приватному бізнесу прав володіння, користування, експлуатації певних об'єктів, що не приватизовані та знаходяться в їхній платності;
2. Договір концесії укладається на певний довготривалий, але обмежений термін, після якого об'єкт концесії знову переходить в користування державі/публічному сектору;
3. Передача державного (муніципального) об'єкта в концесію відбувається з метою його будівництва, модернізації, реконструкції.
4. Володіння і користування приватним бізнесом об'єкта концесії відбувається за рахунок власних коштів або за допомогою залучення додаткових інвестицій [16, с. 89].

Необхідно враховувати, що права й зобов'язання концедента та концесіонера (відстрочені платежі, гарантовані доходи, компенсації, зобов'язання з відновлен-

Рис. 1. Переваги та недоліки концесійного механізму у сфері державно-приватного партнерства

Джерело: сформовано на основі [15, 16, 18, 20].

ня) мають грошовий характер і вимірюються як фінансові інструменти через прогнозування й дисконтування майбутніх грошових потоків [17] з урахуванням ризиків [18] та вимог міжнародних стандартів фінансової звітності [19].

В цілому, можна відзначити, що концесійний механізм є ефективним способом залучення додаткового капіталу, а також розвитку галузей інфраструктури. Особливо це актуально для вітчизняної економіки, бо саме використання механізмів концесій може сприяти післявоєнному відновленню та виходу з кризи основних галузей інфраструктури нашої держави.

Переваги та недоліки концесійного механізму у сфері державно-приватного партнерства представлено на рис. 1.

Аналіз європейського досвіду показав, що використання концесії може дозволити залишати контроль держави над діяльністю об'єктів і одночасно залучати значні капіталовкладення в розвиток інфраструктури, тим самим підвищуючи їх конкурентоспроможність. Використання концесії для розвитку української інфраструктури буде успішним за умови адаптації кращого європейського досвіду до вітчизняних реалій. Максимальна вигода від концесії буде в тому випадку, якщо буде пра-

вильно визначено об'єкт концесії, учасників, строк концесії, розмір концесійних платежів, обов'язки та розподіл ризиків сторін.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

На основі проведеного дослідження запропоновано визначення сутності концесії як форми державно-приватного партнерства, за якою держава або територіальна громада передає в тимчасове платне користування приватному інвестору (концесіонеру) об'єкт державної чи комунальної власності для створення, реконструкції та/або управління ним, а також надання відповідних послуг. Концесія дозволяє залучати державі приватні інвестиції для розвитку інфраструктури, а концесіонер отримує право на експлуатацію об'єкта та отримання прибутку.

Саме завдяки концесіям, наша країна може протягом відносно короткого періоду відновити застарілу чи зруйновану війною інфраструктуру, незадовільний стан якої є перешкодою для використання економічного потенціалу України. При цьому модернізація існуючих об'єктів на умовах концесії може бути досить приваб-

ливим комерційним проєктом і для приватних інвесторів, особливо у разі значного попиту на послуги концесіонера у відповідній сфері.

Перспективи подальших досліджень у сфері операцій концесії мають бути спрямовані на дослідження економічної ефективності та стійкості концесійних проєктів, а також вивчення концесійних ризиків та їх розподіл між учасниками договору.

Література:

1. Мельник О., Агашков Є. Нова ера інвестицій: чому концесія на часі? URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/nova-era-investiczij-chomu-konczesiyi-nachasi/#:~:text=Концесія%20є%20однією%20з%20форм,взаємну%20вигоду%20для%20всіх%20сторін> (Дата звернення 14.08.2025).

2. Руденко О., Підлісна Ю. Концесія як вид інвестування. KPMG Law Ukraine. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2020/04/kontsesiya-yak-vyd-investuvannya.html#:~:text=3%2020%20жовтня%202019%20року,приватні%20інвестори%20від%20концесійної%20діяльності> (Дата звернення 14.08.2025).

3. Аналіз європейського досвіду впровадження концесійної форми державно-приватного партнерства у морських портах / О. О. Карпенко, В. П. Власова // Бізнес Інформ. 2015. № 6. С. 43—47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_6_8 (Дата звернення 14.08.2025).

4. Про концесію: Закон України від 03.10.2019 р. № 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#top> (Дата звернення 14.08.2025).

5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Дата звернення 14.08.2025).

6. Directive 2014/23/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on the award of concession contracts. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2014_094_R_0001_01 (Дата звернення 14.08.2025).

7. Зельдіна О.Р. Спеціальний режим господарювання як інститут господарського права / О.Р. Зельдіна / Право України. 2006. № 4. С. 57—60.

8. Дахно І.І. Зовнішньоекономічний менеджмент: навч. посіб. / І.І. Дахно, Г.В. Бабіч, В.М. Барановська. К.: Центр учбової літератури, 2012. 568 с.

9. Гончарук Л. Поняття концесії і концесійного договору / Л. Гончарук // Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка / Серія: Юридичні науки. 2011. № 87. С. 81—83.

10. Цогла О.О. Теоретичні засади трактування поняття "концесія" / О.О. Цогла // Економічна теорія та історія економічної думки. 2013. № 7 (145). С. 34—38.

11. Вікарчук О.І. Формування концесій як форми залучення інвестицій // Тези доп. наукової конф. "Сучасні проблеми управління і маркетингу" Легниці, 2004. Т. 3. С. 198—202.

12. Лук'янченко О., Джабраїлов Р. Економіко-правове забезпечення розвитку житлово-комунального господарства на концесійній основі // Схід. 2006. № 1. С. 5—8.

13. Васильєва Н.В., Васильєва О.І. Державно-приватне партнерство як інструмент розвитку території.

Публічне урядування: збірник. № 2 (17) березень 2019. Київ: ДП "Видавничий дім "Персонал". 2019. С. 35—45.

14. Приліпко С. М. Міжнародний досвід публічного управління інфраструктурними проєктами на державному і місцевому рівнях на основі укладення концесійних договорів / С. М. Приліпко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2019_12_4 (Дата звернення 14.08.2025).

15. Степанова К. В. Державно-приватне партнерство в морській сфері: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні / К. В. Степанова // Економіка та держава. 2017. № 6. С. 58—63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_6_13 (Дата звернення 14.08.2025).

16. Ковальчук В.В. Концесія як форма реалізації проєктів державно-приватного партнерства: загальна характеристика об'єкту бухгалтерського обліку. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2019. № 1 (87). С. 83—91.

17. Semenova, S. (2024). Cash Flow Forecasting in the Valuation of Financial Instruments. Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management, (16). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-09-07>.

18. Семенова С.М., Шпирко О.М., Зябченкова Г.В., Кузьменко О.П. Ризики в системі обліку та фінансової звітності. Бізнес-Інформ, 2021. № 10. С. 290—297. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-290-297>

19. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. / О. В. Фоміна, С. М. Семенова, О. М. Ромашко та ін. / за заг. ред. О. В. Фоміної. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 244 с. DOI: 10.31617/pr.knute.2023-179

20. Пирог О. В. Концесія як перспективна форма державно-приватного партнерства: переваги та недоліки / О. В. Пирог, І. С. Процик, М. І. Томич // Молодий вчений. 2019. № 2 (2). С. 641—646 URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2\(2\)_73](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2(2)_73) (Дата звернення 14.08.2025).

References:

1. Melnyk, O. and Ahashkov, Ye. (2025), "A new era of investment: why concessions are timed?", available at: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/nova-era-investiczij-chomu-konczesiyi-nachasi/#:~:text=Концесія%20є%20однією%20з%20форм,взаємну%20вигоду%20для%20всіх%20сторін> (Accessed 14 Aug 2025).

2. Rudenko O. and Pidlisna Yu. (2020), "Concession as a type of investment", KPMG Law Ukraine, available at: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2020/04/kontsesiya-yak-vyd-investuvannya.html#:~:text=3%2020%20жовтня%202019%20року,приватні%20інвестори%20від%20концесійної%20діяльності> (Accessed 14 Aug 2025).

3. Karpenko, O.O and Vlasova, V. P. (2015), "Analysis of European experience in implementing the concession form of public-private partnership in seaports", Biznes Inform, vol 6, pp. 43—47, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_6_8 (Accessed 14 Aug 2025).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law Ukraine "About concessions", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#top>

gov.ua/laws/show/155-20#top (Accessed 14 Aug 2025).

5. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "Commercial Code Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Accessed 14 Aug 2025).

6. EUR-Lex (2014), "Directive 2014/23/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on the award of concession contracts", available at: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2014_094_R_0001_01 (Accessed 14 Aug 2025).

7. Zel'dina, O.R. (2006), "Special economic regime as an institution of economic law", *Pravo Ukraïny*, no. 4, pp. 57—60.

8. Dahno, I.I., Babich, G.V. and Baranovs'ka, V.M. (2012), *Zovnishn'oeconomichnyj menedzhment* [Foreign economic management], Centr uchbovoi' literatury, Kyiv, Ukraine.

9. Goncharuk, L. (2011), "The concept of concession and concession agreement", *Visnyk KNU im. T.G. Shevchenka, Serija Jurydychni nauky*, no. 87, pp. 81—83.

10. Cogla, O.O. (2013), "Theoretical principles of interpreting the concept of "concession", *Ekonomichna teorija ta istorija ekonomichnoi' dumky*, no. 7 (145), pp. 34—38.

11. Vikarchuk, O.I. (2004), "Formation of concessions as a form of attracting investment", *Tezy dop. naukovi konf "Suchasni problemy upravlinnia i marketynhu"* [Abstracts of scientific conference reports. Modern problems of management and marketing], Lehnysia, Ukraine, vol. 3, pp. 198—202.

12. Lukianchenko, O. and Dzhabrailov, R. (2006), "Economic and legal support for the development of housing and communal services on a concession basis", *Skhid*, no. 1, pp. 5—8.

13. Vasylieva, N.V. and Vasylieva, O.I. (2019), "Public-private partnership as an instrument of development of territories", *Public management journal*, no. 2 (17), pp. 35—45.

14. Prylipko, S. M. (2019), "International experience in public management of infrastructure projects at the state and local levels based on the conclusion of concession agreements", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, no. 12, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2019_12_4 (Accessed 14 Aug 2025).

15. Stepanova, K. V. (2017), "Public-private partnership in the maritime sector: global experience and development prospects in Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, no. 6, pp. 58—63, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_6_13 (Accessed 14 Aug 2025).

16. Kovalchuk, V.V. (2019), "Concession as a form of implementation of public-private partnership projects: general characteristics of the accounting object", *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*, no. 1 (87), pp. 83—91.

17. Semenova, S. (2024), "Cash Flow Forecasting in the Valuation of Financial Instruments", *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, no. 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-09-07>.

18. Semenova, S. M., Shpyrko, O. M., Ziabchenkova, H. V. and Kuzmenko, O. P. (2021), "Risks in the System of Accounting and Financial Statements", *Business Inform*, no. 10, pp. 290—297. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-290-297>

19. Fomina, O., Semenova, S., Romashko, O. and oth. (2023), *Oblik i finansova zvitnist' za mizhnarodnymy standartamy* [Accounting and financial reporting according to international standards], State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine. DOI: 10.31617/np.knute.2023-179.

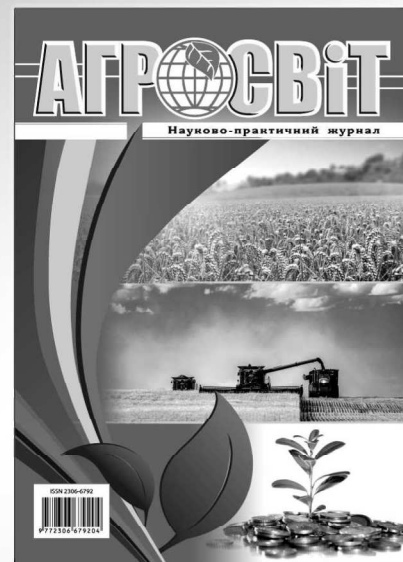
20. Pyroh, O. V. (2019), "Concession as a promising form of public-private partnership: advantages and disadvantages", *Molodyi vchenyi*, no. 2 (2), pp. 641—646, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2_\(2\)_73](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2_(2)_73) (Accessed 14 Aug 2025).

Стаття надійшла до редакції 26.08.2025 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292